

NY KROHNBORG OPPVEKSTTUN
SKOLE
ROGAGATEN 9

5056 BERGEN

01717 / 13

NTB-03-1642

11.11.2013

700208

**VARSEL OM VEDTAK - HELSEVERN GODKJENNING AV NY KROHNBORG
OPPVEKSTTUN AVD. SKOLE ETTER FORSKRIFT OM MILJØRETTET
HELSEVERN I BARNEHAGER OG SKOLER M.V.**

Bakgrunn

Etat for helsetjenester viser til Deres søknad om godkjenning av planer for utvidet/ominnredet eksisterende skole/barnehage på Ny Krohnborg oppveksttun, etter *Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv.* mottatt 30.05.12 samt til annen korrespondanse i anledning saken.

Befaring ble foretatt 14.08.12 og var sammenfallende med Etat for byggesak og private planer sin kontroll av ferdigstillelsen. Til stede på befaringen var prosjektleder Bernt Roald Sørensen fra Multiconsult, representanter for entreprenør, arkitekt Arnt Mandrup fra Rambøll, Christian Lampe fra Byrådsavdeling for barnehage og skole, Reidun deLange fra Bergen kommunale bygg samt Randi M. Hetland fra Etat for helsetjenester, Miljørettet helsevern. Da skolen ikke var ferdig ble det avtalt at Etat for helsetjenester skulle gå på ny befaring på skolens åpningsdag som var 16.08.12.

På åpningsdagen, 16.08.12, ble det foretatt ny befaring. Representanten fra Etat for helsetjenester, Miljørettet helsevern gikk rundt på de områdene som ikke var tilfredsstillende ferdigstilt den 14.08.13.

I etterkant av ferdigstillelsen er det utført møte 21.08.13 der det ble gått gjennom hvilke forhold som gjenstår før helseverngodkjenning for både skole og barnehage kan gis og det ble utført en befaring i gymnastikk- og kulturbygget samt i Møregaten som var ferdigstilt som

lekeområde for skole/barnehage. Tilstede på møte/befaring var Børge Alvheim fra Etat for utbygging, Helge Haldorsen og Christian Lampe fra Byrådsavdeling for barnehage og skole, Eva Gading fra Fagavdeling barnehage og skole, rektor Jan Ove Johansen, avdelingsleder Hege Rasmussen samt Randi M Hetland fra Etat for helsetjenester, Miljørettet helsevern.

Avsluttende oppsummering med tanke på gjennomgang av internkontroll samt en gjennomgang av skolekjøkken/storkjøkken og kantine ble utført 25.10.13. Tilstede var rektor Jan Ove Johansen, avdelingsleder for barnehage Hege Rasmussen, avdelingsleder for skole Torunn R. Skurtveit samt Randi M Hetland fra Etat for helsetjenester, Miljørettet helsevern.

Lovgrunnlag

Forskrift av 1. desember 1995 om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v. Forskriften er hjemlet i *Lov om Folkehelsearbeid*. Myndighet etter denne er delegert til Etat for helsetjenester.

Krav om godkjenning iht. § 6, *Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v.*

Vi viser også til Statens helsetilsyns «Veileder til forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skole m.v.»

Beskrivelse av virksomheten

Ny Krohnborg oppvekststun avd. skole er en kommunal barne- og ungdomsskole på Solheim i Årstad bydel i Bergen. Ungdomstrinnet mottar også de elevene med bakgrunn fra Minde barneskole som bor nærmere Ny-Krohnborg enn Storetveit skole.

Skolen ble tegnet av byarkitekt Kaspar Hassel (1877–1962) og åpnet den 27. august 1924, med 33 klasserom og 1 174 elever fordelt på 36 klasser. Elevtallet nådde sin topp i 1932 med 1 872 elever fordelt på 56 klasser. Skolen var fra første stund utstyrt med et eget svømmebasseng, og hadde lenge en egen skolehage der elevene plantet blomster og grønnsaker.

Oppvekststunet har nå gjennomgått en omfattende ombygging og ble tatt i bruk til skolestart 2012. Den rehabiliterte skolen søkes helseverngodkjent for 470 elever.

Ny Kronborg barnehage, som holder til i deler av lokalene tilknyttet Ny Krohnborg oppvekststun er også renoveret. Nye Ny Krohnborg oppvekststun vil foruten barnehage, barneskole og ungdomsskole, omfatte flerbrukshall og kulturhus. Barnehagen omfatter en permanent del og en midlertidig/fleksibel del, der deler av skolearealene blir tatt i bruk til barnehageformål. Det oppgis av Byrådsavdeling for barnehage og skole på møte 21.08.13 at det ønskes en helseverngodkjenning for fleksibel bruk av arealene slik at den er avhengig av at faktisk elevtall/barnehagebehov kan justeres på om arealene brukes til barnehage eller skole. Det betyr at den tidligere omtalte «midlertidige» barnehagen nå skal være en «fleksibel barnehage». Barnehagen vil godkjennes i en egen helseverngodkjenning, men vil likevel henge sammen/ha vekselvirkning med helseverngodkjenningen av skoledelen.

Skolen er tilrettelagt som en "base-skole" det vil si at undervisningen ikke foregår i

tradisjonelle klasserom, men i «baser», som varierer i utforming. Baseskolen er blitt beskrevet som en mellomting mellom en helt åpen skole og en klasseromsorganisert skole. Det er rektors ansvar å påse at elevtallet på skolen ikke overstiger arealnормen på minimum 2–2,5 m² per elev.

Skolen har tilgang på gymnastikksal, kulturlokaler og kantine som en del i et sambruksfellesskap. Det må sikres at skolen har førsteprioritet på de lokalene som er nødvendig for å drive i samsvar med forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv.

Skolens svømmebassenget m/garderober omfattes ikke av helseverngodkjenningen men må godkjennes etter basseng-forskriften når anlegget er ferdigstilt

Det oppgis i søknaden et undervisningsareal på 2930 m², derav 2600 m² til baser og 330 m² til spesialiserte læringsarealer. Utearealet oppgis til å være 2300 m². Det opplyses også at det vil være tilgjengelig en idrettshall på 900 m² samt sambruk på barnehagens areal på 1290 m².

Skolebygningen huser til sammen 20 klasserom/baserom med tilhørende garderober m/skap og læringsareal, to paralleller for hvert klassetrin (1. kl – 10. kl) samt spesialrom og kulturfasiliteter fordelt slik:

Plan 0:

Selve skolebygningen:

Anlegg for svømmebasseng med en garderobe (delt jente- eller guttesvømming). Anlegget skal rustes opp ved en senere anledning.

Trekantbygget:

Lokaler for kulturvirksomheter innbefattet storsal, musikk auditorium, vestibyle/vakt/resepsjon, minikjøkken, danse- og øvingsrom samt flere rom for ulik bruk som møtevirksomhet m.m.

Plan 1:

Tidligere vaktmesterbolig:

Den permanente barnehagens 1. etasje med inngangsparti.

Selve skolebygningen:

4 klasserom/baser med tilhørende fasiliteter, naturfagsrom, kunst- og håndverksrom, kontor for administrasjonen og SFO samt oppholdsrom for elever på SFO.

Trekantbygget:

Kantine- og skolekjøkken m/fasiliteter.

Plan 2:

Tidligere vaktmesterbolig:

Den permanente barnehagens 2. etasje med gjennomgang til den midlertidige barnehagen som ligger i skoledelens 2. etasje.

Selve skolebygningen:

8 klasserom/baser med tilhørende fasiliteter (hvorav to klasserom er erstattet av barnehagelokaler, noe som kan variere avhengig av elevtall) og lærerarbeidsplasser.

Plan 3:

Selve skolebygningen:

8 klasserom/baser med tilhørende fasiliteter

Uteområdet er relativt lite i forhold til arealnormer for skolers uteareal, men er tilrettelagt for fysisk aktivitet og sosialt samvær på en tilfredsstillende måte. I tillegg er flerbrukshallen tenkt brukt i forbindelse med undervisning og friminutt.

Det er tilrettelagt med 12 parkeringsplasser til ansatte samt 10 stk korttidsparkeringsplasser (avstigningsplasser) i Rogagaten som er forbeholdt foreldre i hente- og bringesituasjon.

Skolen omkranser uteplassen på tre sider med et kulturlokale som delvis er lagt under skoleplassen. Det er tilrettelagt med heis og universell utforming av byggene og skolegården.

§ 4. ANSVAR. INTERNKONTROLL

Skolen må kunne dokumentere at det arbeides systematisk for å sikre at skolens drift planlegges, utføres og vedlikeholdes i samsvar med kravene i forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler m.v., jf § 4 om internkontroll. Skolens internkontrollsystem skal revideres jevnlig.

Vi vektlegger særlig følgende forhold:

Ulykkesforebyggende arbeid

Virksomheten skal planlegges og drives slik at skader og ulykker forebygges. Det er derfor viktig at det utarbeides rutiner for kartlegging/overvåking av forholdene i skolens inne- og utearealer. Kartlegginger bør resultere i en handlingsplan for oppfølging av eventuelle ulykkesforebyggende tiltak, og som viser hvilke rutiner og utstyr skolen har for håndtering av ulykkes- og faresituasjoner. jf § 14.

Miljørettet helsevern har gjennomgått internkontroll systemet for oppveksttunet 25.10.13. Ulykkesforebyggende plan, risikokartleggingsskjemaer og sjekklister m.m. er satt inn i en HMS-perm.

Det er montert lekeplassutstyr på skolen. I henhold til forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr skal det utføres jevnlig kontroll på lekeapparatene m.m. Det er leder av virksomheten har ansvar for å kontrollere at lekeplassutstyret til enhver tid i henhold til forskriften.

Etat for helsetjenester har mottatt dokumentasjon på at lekeplassutstyret på oppveksttunet er i henhold til forskriften 05.07.13. Den 11.11.13 mottok vi dokumentasjon på at uteområdet med lekeplassutstyr i Møregaten er i henhold til forskriften.

Inneklima

Skolen skal ha et tilfredsstillende inneklima, herunder luftkvalitet og radonnivå. Temperaturregulering og ventilasjon skal være tilpasset bruksområde og årstidsvariasjoner. Skolen skal videre ha utarbeidet prosedyrer for systematisk sjekk av inneklimaet, herunder kontroll av ventilasjonsanlegg. Skolen har utarbeidet inneklimaplaner som ligger i HMS-perm.

Radonnivået i barnehager og skoler skal være så lavt som praktisk mulig. Årsmiddelverdien skal være under 200 Bq/m^3 og det skal alltid settes i verk tiltak for å redusere radonnivået dersom det overstiger 100 Bq/m^3 (tiltaksgrense), jf. Strålevernforskriften.

Det opplyses av rektor (i møtet den 25.10.13) at det i oktober er lagt ut dosimetre for radon rundt i bygget. Resultatene for målingene må sendes Etat for helsetjenester så snart de foreligger og senest 31.12.13.

Rengjøring og vedlikehold

Virksomheten skal utarbeide retningslinjer som viser at det blir gjennomført forsvarlig renhold etter hygienisk tilfredsstillende metoder. Hovedrengjøring skal gjennomføres årlig og uteområdet som asfalt, betonggulv og lignende rengjøres /spyles etter behov. Som ledd i internkontrollen skal skolen ha en renholdsplan som beskriver daglig, periodisk og hovedrengjøring, jf. § 13. Renholdsplan for daglig, periodisk og hovedrengjøring ligger i HMS-plan.

Psykososiale forhold

Virksomheten skal fremme trivsel og gode psykososiale forhold.

Det skal være utarbeidet retningslinjer og rutiner for forebygging, avdekking og tiltak i forbindelse med mistrivsel, mobbing og vold.

Oppveksttunet har tatt i bruk Olweus-programmet i arbeidet mot mobbing . Det legges stor vekt på å arbeide med vennskap i skolen og de har tatt i bruk «Trivselsprogrammet» med elevene som trivselsledere. Det legges også opp til sosiale tiltak i hverdagen som eks arrangementer, turer og prosjekter.

Miljørettet helsevern har mottatt redegjørelse for skolens arbeid med elevenes psykiske skolemiljø på møte 25.10.13 Det legges også vekt på å arbeide med enkeltvedtak knyttet opp mot Opplæringslovens § 9 A.

Skolens handlingsplan mot mobbing ligger på oppveksttunets internettsider.

VURDERING

Etat for helsetjenester, avd. Miljørettet helsevern baserer sin vurdering om helseverngodkjenning på at lokalene skal kunne være fleksible i forhold til sambruk med barnehage i samme lokalene. Det er relativt enkelt å gjøre om lokalene fra barnehagedrift til skoledrift og omvendt, og det er ikke behov for store bygningsmessige endringer. Dersom skolen har behov for alle rom til elever kan det ikke drives barnehage i lokalene. Dersom det imidlertid er kapasitet til barnehagedrift må antall elever reduseres i forhold til det areal som barnehagen trenger. Det er rektors ansvar å påse at elevgrupperingen / klassestørrelsen tilpasses slik at elevene får et tilfredsstillende inneklima og at arealnormen på minimum 2-2,5 m² må etterleves.

Det er få parkeringsplasser tilknyttet skolen. Det er trange gater/veier i området og det har tidvis vært problem med å avvikle trafikken. Skolen arbeider kontinuerlig med trafikksikkerheten. Arbeidet med ulykkesforebygging må fortsatt fokuseres på og dokumentasjon av dette arbeidet må innlemmes i internkontrollen etter forskriften.

Oppveksttunet åpnet som nevnt 16.08.12 selv om oppveksttunet ikke var ferdigstilt. Det ble i etterkant av åpningen utarbeidet en oppfølgingsliste/arbeidslogg med over 400 større og mindre utbedringer for oppveksttunet. Det står fremdeles enkelte punkt igjen på listen men i følge Arild Laukeland på OPAC vil alle punkt på listen ferdigstilles etter tur før prosjektet blir ansett ferdigstilt. Etat for helsetjenester vurderer det derfor slik at dette er en del av en naturlig drifts-/igangsettingsfase og at alle avvik i henhold til loggen vil lukkes. Byggeier skal ta bekymringsmeldinger fra leder av virksomheten til vurdering.

Skolen ser ut til å ha et velfungerende internkontrollsystem og har stort fokus på elevenes trivsel i hverdagen. Skolen må likevel fremover jobbe med å forbedre sitt internkontrollsystem/ jobbe med å innarbeide forskriftens paragrafer i internkontrollsystemet. Planer for ulykkesforebygging, renholdsplan samt inneklimaplan skal revideres ved behov. I eventuelle fremtidige tilsyn etter forskriften vil gjennomgang av oppveksttunets internkontroll danne grunnlaget for tilsynet.

Etat for helsetjenester, avd. Miljørettet helsevern vurderer de oppgitte areal som tilstrekkelige i forhold til antall omsøkte elever.

Vi vil minne om at rektor i henhold til § 5 «Opplysningsplikt» i forskriften er ansvarlig for at brukerne selv eller deres foresatte informeres direkte om forhold ved skolen som kan virke negativt inn på helsen.

Rektor har videre plikt til å opplyse tilsynsmyndighet (Etat for helsetjenester, Miljørettet helsevern) om forhold ved virksomheten som kan ha negativ innvirkning på helsen.

Vi varsler følgende vedtak:

Med delegert myndighet og med hjemmel i Forskrift om miljørettet helsevern i barnehager og skoler mv § 6, gis Ny Krohnborg oppveksttun, avd. skole helseverngodkjenning for inntil 470 elever på vilkår av at:

Radonnivået skal være tilfredsstillende i henhold til Strålevernforskriften.

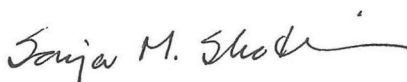
Lekeplassutstyret skal etterfølge krav i forskrift om sikkerhet ved lekeplassutstyr.

Antall elever skal reduseres tilsvarende dersom barnehagedrift legger beslag på deler av arealet.

Det er rektors ansvar å påse at elevgrupperingen / klassestørrelsen tilpasses slik at elevene får et tilfredsstillende inneklima og arealnormen på minimum 2- 2,5 m² må etterleves.

Denne henvendelsen må betraktes som et forhåndsvarsel jf. forvaltningslovens § 16 om senere vedtak om helseverngodkjenning. Dersom De har tilføyelser eller bemerkninger av betydning for ovenfor nevnte sak, bes disse meddeles Etat for helsetjenester, avd. Miljørettet helsevern innen 30.11.13, slik at saken blir så godt opplyst som mulig før vedtak fattes.

Etat for helsetjenester,

Sonja M. Skotheim
Avd.leder Miljørettet helsevern

Randi M. Hetland
Overingeniør

Kopi til:

BERGEN KOMMUNE, ETAT FOR UTBYGGING, POSTBOKS 7700, 5020 BERGEN
BERGEN KOMMUNE, ETAT FOR BYGG OG EIENDOM, POSTBOKS 7700, 5020 BERGEN
ETAT FOR BYGGESAK OG PRIV.PLAN, BYUTVIKLING, POSTBOKS 7700, 5020 BERGEN
BYRÅSAVDELING FOR BARNEHAGE OG SKOLE, POSTBOKS 7700, 5020 BERGEN
FAGAVDELING BARNEHAGE OG SKOLE, PB 7700, 5020 BERGEN